

quicquid sit spirituale emittendum vel admittendum, dispositum.

Aristarchi
sententia de
Telluris
Anima.

Hinc Aristarchus Samius, nuper ex Gallia rediivus, in Mundi Systemate sub tit. de Cometis, scribit: *Diximus initio, Nos, multas ob causas opinari, Terram animâ sensibili præditam esse, eandemque maximè compositam. Adjecimus postea eorum opinionem, qui putant ipsam inter multas facultates quibus pollet, etiam Expultrice & Attraçtrice gaudere; Unde attrahat velemittat quæ sibi vel convenire vel nocere nativo sensu deprehenderit, quemadmodum & cætera animalia & plantæ solent, sed & quidam lapides qui facultatem illam attrahendi & expellendi longè extra se exercent.* &c. de quibus etiam videndus globus noster sulphureus in lib. 4. cap. 15.

Sunt lapides
facultatem
attrahendi
& expellen-
di habentes.

Telluris
diurna Cir-
cumvolutio
maximè ne-
cessaria.

Volvitur itaque Terra, vitâ insitâ, convertitur ad Solem circulariter, firmaturque virtute magneticâ in sua verticitate, ne vacillet seu vagè in omnem Cæli regionem libretur. Atque si diurna vertigine non volutaretur, Sol

constante luce, destinata alicui parti semper impenderet, ipsamque morâ diurnâ ureret, animaliumque genus periret; in aliis verò partibus omnia horrida & frigore summo rigida, perpetuis umbris & nocte æternâ cooperta, jacerent; quam miseram & horrendam utrinque faciem, cum Tellus pati non possit, astræâ mente ac vitâ in orbem volvitur:

Spiritus intus alit, totamque infusa per artus

Mens agitat molem.

Cæterum, si Terra est corpus animatum, habebit quoque vitam vegetantem & crescentem; Si autem crescit Terra, tunc motus ejus diurnus ut & annua ejuslatio, non erit perpetuò æqualis seu uniformis, sed cum tempore tardior, Uti lib. 4. cap. 3. posuimus, & seq. cap. 16. in fine fere, videndum: Unde procul dubio præcessio *Æquinoctiorum* oritur, quæ aliàs pro singulari motu Stellis Fixis adscribitur & ab Astronomis Motus Retrogradationis vocatur.

Si Terra
crescit, mo-
tus ejus fit
tardior, un-
de præcessio
Æquino-
ctiorum
existit.

CAPUT V.

De Mari & Æstu Maris.

Maria, unâ cum Terrâ, efformant globum; & quidem rotundum secundum geometricam proportionem. Nam omnia Maria in unum juncta, remotis impedimentis, Sphæricæ sunt figuræ, quod nullo negotio stabiliri potest. *Ex. gr.* Imaginetur sibi quis; si effundatur vase aliquo aqua super Mare, statim dispergetur aqua horizontaliter undique, quotcunque vicibus illud etiam reiteretur. Unde omnia quotque flumina secundum horizontem fluunt, quando saltem ab origine altitudinem aliqualem habent, etiam si sit unius ulnæ, non desinet fons à fluxu suo, usque dum totum flumen horizontaliter id est in accurata seu æquali à centro Terræ distantia, subsistat. Quod nos etiam docent Aquæductus Romæ, qui, si ab initio aliqualem saltem habent lapsum, derivantur deinde & protruduntur horizontaliter, per aliquot milliaria.

Maria un-
diquaque
disperfa
sunt Hori-
zontaliter,
nisi impedi-
mento quid
sit.

Quantum autem *Maris Æstum* seu defluxum & affluxum attinet; nullum ferè Naturæ Phænomenon est, quod Physicorum ingenia tantopere exercuerit, seu plures conatus eluserit.

Est autem Æstus Maris exigua quædam motio totius Oceani, quæ nobis videtur magnus affluxus & defluxus seu intumescencia & detumescencia magna: Ita ut semper in Tellure sint duæ intumescencia à partibus oppositis; Tempus verò inter duas ejusmodi intumescencias, ut & detumescencias, est 12 horarum cum 24 $\frac{1}{2}$ min. Duo hæc tempora faciunt 24 horas cum 48 $\frac{1}{2}$ min. quæ ferè constituunt 25 horas; Atque ideò singulis diebus intumescencia summa, integrâ ferè horâ (50 min.) tardius ad eundem Meridianum redit.

Maris af-
fluxus &
defluxus re-
spectu hujus
Mundani
corporis pro
nihilò ha-
bendus.

Tempus af-
fluxus &
defluxus.

Sex itaque horis Mare affluit, totidemque defluit; etsi varii littorum anfractus, declivitates, & situs locorum & Marium, Insularum obstacula,